

NOTAT – REGNSKAPSFØRING AV TRANSAKSJONER MELLOM KOMMUNENE OG SOKN I DEN NORSKE KIRKE

Oppdatert notat fastsatt av GKRS' styre i møte 09.12.2021

1. INNLEDNING OG BAKGRUNN

Kommunene har et finansieringsansvar for Den norske kirkes virksomhet lokalt gjennom tilskudd til soknets organer. Kommunenes økonomiske forpliktelse er regulert i trossamfunnsloven § 14, andre, tredje og fjerde ledd, og er en videreføring av bestemmelsene i tidligere kirkelov § 15. Kommunenes tilskudd gis etter budsjettforslag fra soknet/kirkelig fellelsråd.

Kommunene har videre ansvar for å utrede utgifter til anlegg, drift og forvaltning av gravplasser etter budsjettforslag fra soknet/kirkelig fellelsråd.

Dette notatet omhandler regnskapsføringen av ulike typer overføringer fra kommunen til soknets organer. Transaksjonene skal i størst mulig grad regnskapsføres slik at reelle verdier kommer til uttrykk i de respektive regnskapene.

2. NÆRMERE OM REGELVERK OG DE ULIKE TRANSAKSJONER

Soknet er den grunnleggende enheten i Den norske kirke, og er et eget rettssubjekt. *Menighetsrådet* opptre på vegne av soknet. I kommuner med flere sokn er det i tillegg et *kirkelig fellelsråd*, som på vegne av soknene ivaretar oppgaver som følger av kirkeordning for Den norske kirke § 17. Disse oppgaver er i stor grad sammenfallende med oppgaver som kommunene har det økonomiske finansieringsansvar for. I kommuner med bare ett sokn utøver menighetsrådet de funksjoner som ellers ligger til kirkelig fellelsråd.

Trossamfunnsloven § 15 sier at kirkebyggene er soknets eiendom. Tilsvarende følger det av gravplassloven at gravplassene er soknets eiendom. Soknene i en kommune kan imidlertid eie gravplasser i fellesskap. Det følger videre av kirkeordning for Den norske kirke at kirkelig fellelsråd er ansvarlig for bygging, drift og vedlikehold av kirker og anlegg, drift og vedlikehold av gravplasser. Kirker og gravplasser skal derfor inngå i kirkelig fellelsråd sitt regnskap. Andre kirkelige eiendommer (menighetshus og lignende) kan være aktuelt å regnskapsføre i menighetsrådets regnskap.

Omfanget av kommunens finansieringsansvar for den lokale kirkelige virksomhet er regulert i trossamfunnsloven § 14 andre ledd:

Kommunen gir tilskudd til kirkens virksomhet lokalt, herunder tilskudd til bygging, vedlikehold og drift av kirkebygg. Tilskuddet skal sikre at kirkebyggene holdes i forsvarlig stand, slik at de kan benyttes til gudstjenester

og kirkelige handlinger. Tilskuddet skal også sikre at soknet har tilfredsstillende bemanning ved gudstjenester og kirkelige handlinger, herunder kirketjener, klokker og organist/kantor ved hver kirke, og tilstrekkelig administrativ hjelp. Kommunens tilskudd gis etter budsjettforslag fra soknet. I budsjettforslaget skal også tilskudd til kirkelig undervisning, diakoni og kirkemusikk inngå.

Videre har kommunen ansvar for å utrede utgifter til anlegg, drift og forvaltning av gravplasser etter budsjettforslag fra soknet, jf. gravplassloven § 3 andre ledd.

Kommunens økonomiske ansvar etter trossamfunnsloven og gravplassloven kan etter avtale med soknet ivaretas ved at kommunen yter tjenester i stedet for å gi tilskudd etter andre ledd.

Kommunen kan ta opp lån for å finansiere investeringer i kirkebygg og tilhørende varige driftsmidler, jf. trossamfunnsloven § 14 fjerde ledd, og investeringer i gravplasser og tilhørende varige driftsmidler, jf. gravplassloven § 3 tredje ledd.

I hovedsak vil kirkelig fellesråd være mottaker av de kommunale overføringer, men kommunen vil også kunne yte midler til menighetsrådets virksomhet. I den videre framstilling er det imidlertid referert til kirkelig fellesråd som mottaker av de kommunale overføringene.

Hvilke kommunale overføringer (transaksjoner) skjer med utgangspunkt i trossamfunnsloven § 14 og gravplassloven § 3:

1. Årlig **driftstilskudd** (til lønninger, kontorhold, vedlikehold etc. og evt. til dekning av renter og avdrag på lån)
2. **Investeringstilskudd**
3. **Kommunal tjenesteyting** i stedet for særskilt bevilgning (trossamfunnsloven § 14, 3. ledd og gravplassloven § 3, 2. ledd)
  - a) Drift – nærmere avtalte driftsoppgaver
  - b) Investeringer – Gjennomføring av avtalte investeringsprosjekter

Kommunal tjenesteyting medfører at det ikke skjer noen pengetransaksjon mellom kommune og kirkelig fellesråd, men det skjer i stedet utførelse av en tjeneste som trer i stedet for pengeoverføringen. Verdien av den tjenesten som kommunen utfører skal fremkomme i regnskapet som en overføring fra kommunen til kirkelig fellesråd. Kommunen har ansvar for å beregne verdien av tjenesteytingen som grunnlag for regnskapsregistrering.

Regnskapsføringen av disse transaksjonene i kommunens regnskap reguleres av kommuneloven, budsjett- og regnskapsforskriften og god kommunal regnskapsskikk. I tillegg må regnskapsføringen innrettes etter regler om annen pliktig regnskapsrapportering.

Kirkelig fellesråd har regnskapsbestemmelser i egen økonomiforskrift samt god kommunal regnskapsskikk.

3. REGNSKAPSFØRING

Kommunen har ansvar for å finansiere både drifts- og investeringsutgifter for kirkelig fellesråd. Investeringsprosjekter som finansieres av kommunen etter trossamfunnsloven § 14 og gravplassloven § 3, kan realiseres både i regi av kirkelig fellesråd og i regi av kommunen. I pkt. 3.2 nedenfor er det gitt nærmere redegjørelse for den regnskapsmessige behandlingen for investeringsprosjekt fellesrådet er ansvarlig for gjennomføringen av. I pkt. 3.3 b) er det redegjort for den regnskapsmessige behandlingen når kommunen gjennomfører prosjektet.

3.1 Årlige driftstilskudd

I kommunens driftsregnskap utgiftsføres driftstilskuddet som tilskudd til andre.

I kirkelig fellesråd sitt driftsregnskap inntektsføres driftstilskuddet som tilskudd fra kommunen.

Kommunens driftstilskudd til kirkelig fellesråd vil omfatte dekning av rente- og avdragsutgifter dersom kirkelig fellesråd finansierer investeringer ved selv å ta opp lån. Kommunens ansvar for investeringen kommer da til uttrykk gjennom fremtidige driftstilskudd.

3.2 Investeringstilskudd

Kommunenes adgang til å lånefinansiere investeringer i kirkebygg og gravplasser følger av trossamfunnsloven § 14 fjerde ledd og gravplassloven § 3 tredje ledd, jf. kommuneloven § 14-14.

Tilskudd til andres investeringer regnes som utgifter til drift, jf. budsjett- og regnskapsforskriften § 2-4. Tilskudd til andres investeringer som kan lånefinansieres etter kommuneloven, herunder med hjemmel i trossamfunnsloven og gravplassloven, skal likevel føres i investeringsregnskapet hvis tilskuddet finansieres av inntekter her.

I kommunens regnskap vil derfor investeringstilskudd til kirkelig fellesråd kunne regnskapsføres i investeringsregnskapet som overføring til andre. Dette gjelder dersom investeringstilskuddet finansieres med lån eller andre inntekter i investeringsregnskapet.

Investeringstilskudd til kirkelig fellesråd som finansieres av inntekter i driftsregnskapet eller midler på driftsfond, regnskapsføres derimot i driftsregnskapet.

I kirkelig fellesråds regnskap skal investeringstilskudd regnskapsføres i investeringsregnskapet.

3.3 Kommunal tjenesteyting

a) Drift

Kommunen kan etter avtale med kirkelig fellesråd utføre tjenestene selv i stedet for å overføre penger. Dette vil likevel være en økonomisk transaksjon som skal komme til uttrykk både i kommunens regnskap og i fellesrådets regnskap. Dette fordi kommunen og kirkelig fellesråd er to atskilte enheter, juridisk og regnskapsmessig.

Kommunal tjenesteyting innebærer at kommunen har ansvaret for utførelse av bestemte tjenester som er nærmere spesifisert i en *tjenesteytingsavtale* mellom kommunen og fellesrådet.

Tjenesteyting brukes oftest innen følgende områder:

- Regnskap, lønn, IT og andre administrative tjenester.
- Drift og vedlikehold av bygg og anlegg
- Lokaler (Leie, renhold, strøm mv)
- Byggeaktiviteter

Når kommunen har inngått avtale om tjenesteyting for utførelse av en bestemt tjeneste, så innebærer det en forpliktelse for kommunen å levere denne tjenesten i henhold til avtalen. Kommunen står fritt til å bestemme om tjenesten skal utføres ved bruk av egne ansatte eller kjøpe tjenestene eksternt. Det er kommunens utgifter til å levere tjenesten som skal fremkomme i regnskapet som overføring til kirkelig fellesråd. Kommunen må måle eller beregne verdien av de tjenestene som leveres etter tjenesteytingsavtalen som grunnlag for regnskapsføring.

Siden verdien av tjenesteytingen også skal regnskapsføres i kirkelig fellesråds regnskap, må kommunen sørge for at beregninger av verdien av tjenesteytingen oversendes kirkelig fellesråd.

Kirkelig fellesråds driftsregnskap: Beregnet verdi av utførte tjenester regnskapsføres på egne arter for kalkulatoriske utgifter/inntekter ved kommunal tjenesteyting.

Kommunens driftsregnskap: Verdien av utførte tjenester regnskapsføres som overføringsutgifter til kirke/gravplasser. Verdien av tjenesteytingen inntektsføres som salg av tjenester på de funksjoner/ansvarsområder de opprinnelige utgiftene er belastet.

b) Investering

For investeringsprosjekter kan kommunen i stedet for pengeoverføring til kirkelig fellesråd gjennomføre hele prosjektet og «overlevere» det ferdige bygget/anlegget til fellesrådet. På lik linje med tjenesteyting drift som er omtalt foran under pkt. a) vil det også for investeringsprosjekter være slik at kommunens utgifter ved å gjennomføre investeringen skal fremkomme i regnskapet som overføring til kirkelig fellesråd.

Investeringsprosjekter som tilhører kirkelig fellesråd, vil fortløpende bli registrert i kommunens investeringsregnskap. Ved årets slutt, per 31.12., må derfor kommunen lage en oppstilling over medgått utgift i regnskapsåret, fordelt på hvert prosjekt, som skal danne grunnlag for regnskapsføring i fellesrådets regnskap.

Kirkelig fellesråds regnskap:

Kommunens investeringstilskudd regnskapsføres i investeringsregnskapet som kalkulatoriske utgifter/inntekter ved kommunal tjenesteyting.

Pågående prosjekter aktiveres i balansen som «anlegg under oppføring».

Ferdige prosjekter aktiveres på det respektive anlegg og avskrivning påbegynnes senest året etter at anlegget er slutført og tatt i bruk (på lik linje med investeringer som gjennomføres av fellesrådet selv).

Kommunens regnskap:

Gjennomførte investeringer regnskapsføres løpende og skal senest ved årsavslutningen reverseres med motpost investeringstilskudd til kirkelig fellesråd.

Siden det ikke er snakk om bygg/anlegg til kommunens egen bruk, skal disse som hovedregel ikke aktiveres i kommunens balanse. Ved f.eks. fellesprosjekter mellom kommunen og kirkelig fellesråd, hvor det er vanskelig å skille ut hva som gjelder kirkelig fellesråd, kan også denne delen aktiveres i kommunens balanse inntil dette er klarlagt.